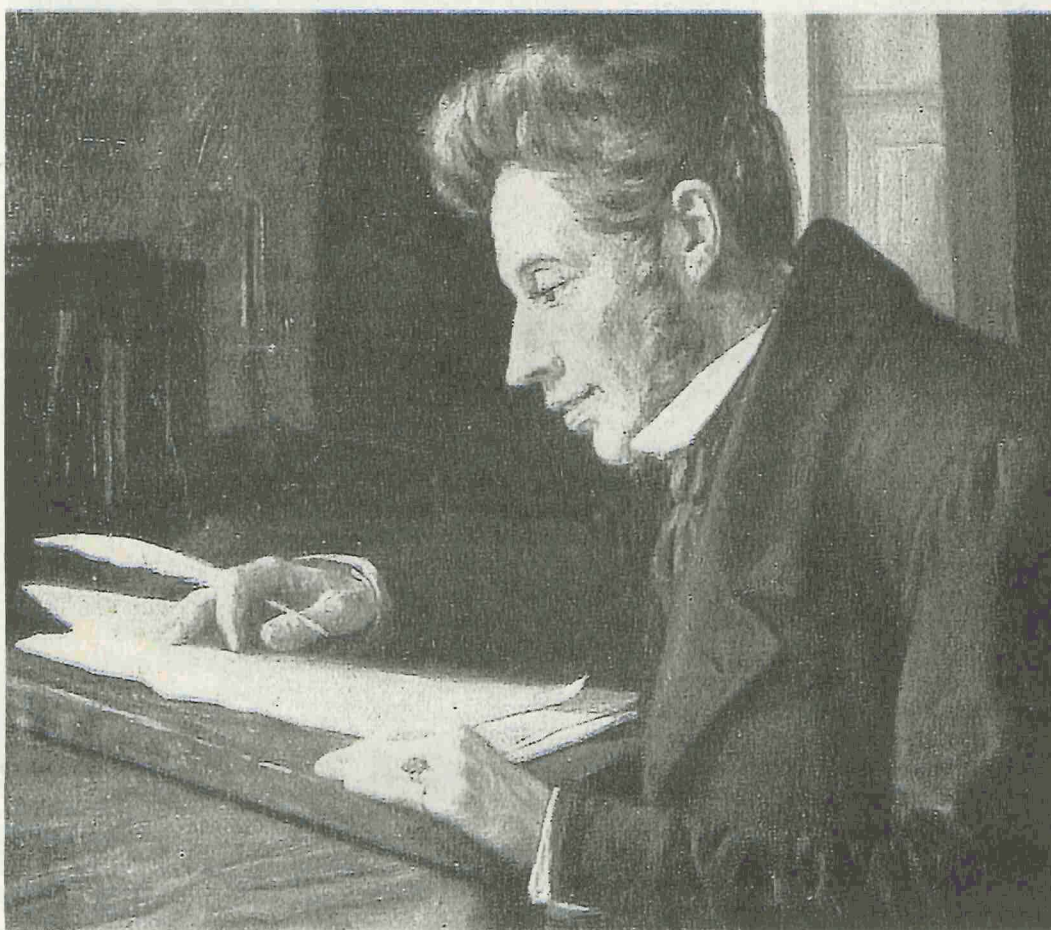


Kierkegaard, la resignació infinita o la força de l'absurd



RETRAT DE SOREN KIERKEGAARD FET PER LUPPLAU JANSSEN. WIKIMEDIA COMMONS

JOAQUIM ARMENGOL

"No sols en el món del comerç, sinó també en el de les idees, el nostre temps procura una veritable liquidació. Tot s'aconsegueix a un preu tan irrisori que sorgeix la pregunta si, a la fi, encara hi haurà algú disposat a oferir res". Aquestes paraules de Johannes de Silentio, tan vives, anuncien la lírica dialèctica de *Temor i tremolor*, un dels llibres cabdals de Søren Kierkegaard (Copenhagen, 1813-1855), que per fi podem llegir en català gràcies a l'empenta editorial de la col·lecció de clàssics de Marbot.

Com que tenim tendència a pensar que som vius, no calen motius excepcionals per llegir filosofia, i com que sovint els grans pensadors també solen ser enormes literats, s'acaba demostrant una sensacional interacció entre literatura i pensa-

ment, malgrat que puguem quedar-nos a les portes d'alguna llum reveladora i haver d'admetre una resignació infinita, traduccions a banda. Alguns creuen que els filòsofs i els lectors de filosofia tenen el deure de ser ensopits i funeraris. Res més allunyat d'un llibre tan incitant com *Temor i tremolor*, publicat per primera vegada l'any 1843. Tanmateix, si sou escèptics i temeu l'abaltiment, us assabento que Kierkegaard és un mestre brillant de la suggeriment intel·lectual.

Temor i tremolor és una profunda meditació sobre la fe a través de la figura d'Abraham, el personatge del llibre 22 del *Gènesi*, i en especial d'aquell instant terrible en què Javhè demana al vell Abraham que sacrifiqui el seu fill Isaac al cim de la muntanya de Morià. I això, després de dies d'una ascensió angiosa en què Isaac pregunta a son pare, una vegada i una altra, quina

serà la víctima del sacrifici. I arriba aquell moment brutal en què, inesperadament, el pare s'abalança contra el fill amb el ganivet a la mà i una furibunda expressió d'assassí gravada al rostre.

Kierkegaard sembla tan turmentat per aquesta actitud incomprendible, per aquest acte de fe suprem i pel silenci d'Abraham davant els seus, que no pot desfer-se del llast angoixant dels interrogants: atès que el sacrifici humà és èticament inacceptable, ¿es pot considerar bo l'intent d'Abraham de sacrificar el seu fill? ¿Es que Déu pot alterar l'ordre ètic establert? ¿Es il·limitada l'obligació moral absoluta d'acomplir la paraula? ¿Es pot defensar el silenci d'Abraham davant Sara, Eliezer i Isaac amagant el seu propòsit? I aquí ressalta la genialitat filosòfica de Kierkegaard quan fa aparèixer la figura del cavaller de la infinitud, el cavaller de la resignació infinita, l'heroi tràgic capaç de desordenar-ho tot per una causa i conviure amb el dolor que això li produeix. Però aquest cavaller, possem per cas, Agamèmnon, sorgeix en esguard d'un altre, el cavaller de la fe, que és Abraham, el qual renuncia a tot i es dona a la força de l'absurd, a la fe, en un intent d'arribar a Déu. I en darrer terme Kierkegaard afirma que el moviment de la fe ve donat per la força de l'absurd. Altrament, què diferencia Abraham d'un assassí? L'única diferència, diu, ve donada per aquesta fe en l'absurd. Pura paradoxa.

I encara més, perquè el llibre és d'una suggestió inesgotable. Amb ben just 150 pàgines el lector participa d'una fabulosa dansa d'elevació i pot acabar arribant -qui sap- a l'estadi antilògic que precedeix la fe, el de la resignació infinita, tan necessari avui. Si més no, en aquest llibre genial sobre l'angoixa i la paradoxa, hi trobarà la bona companyia d'altres convidats excepcionals com Hegel, Goethe, Shakespeare, Sèneca i el mateix Sòcrates. És evident que per a tots els que creiem en l'absurd d'aquesta existència intransferible que som, el nostre cavaller de la fe no pot ser cap més que Kierkegaard, camuflat sota el pseudònim de Johannes de Silentio. 🌸



TEMORI
TREMOLOR
SOREN
KIERKEGAARD
MARBOT
TRADUCCIÓ DE
BEGONYASÁEZ
150 PÀG./15 €

POETES DEL XX

Flor viva de l'aire

JORDI NOPCA

“**L**à meva afició als versos i al cançoneig, quasibé es podria dir que és en mi innata. La meva dida [...] acostumava a dir que, quan me deslletà, ja sabia un enfilall de cançons. Quines cançons fossin aquestes no li vaig preguntar mai”. Així recorda Maria Antònia Salvà (1869-1958), a *Entre el record i l'enyor*, l'associació entre vers i melodia des d'una edat ben prematura.

Autora de mitja dotzena de poemaris, repartits entre *Poesies* (1910) i *Lluneta del pagès* (1952), Salvà va impregnar bona part de la seva producció d'una musicalitat hipnòtica. Per a *El retorn*, publicat l'any 1934, va comptar amb la revisió prèvia i el consell expert de Josep Carner, que ja havia prologat el segon llibre de l'autora, *Espigues i flors* (1926). *El retorn* compagina el poema breu i efectiu, tot sovint fet a partir d'una observació de la natura (“Flor viva de l'aire, / libèl·lula atzur / volares rondaire / per sobre del mur”, *Libèl·lula*) amb retalls de joventut: “records d'una infantesa remota i planament familiar” (*Esbart dispers*), les visites a *Ca les monges*, “un amorós recés” (*Amb les monges*) o l'homenatge sentit al seu germà Antoni (*Idil·li*). En l'apartat *Fe i pàtria* homenatja la llengua, el crucifix, Jaume I i Ramon Llull: “Vós que la sang d'Amic vessàreu / en holocauste per l'Amat; / vós, oh Poeta, que estimàreu / la font, l'ocell, l'arbre fullat”. 🌸



EL RETORN
MARIA
ANTÒNIA SALVÀ
EDICIONS 62
136 PÀG./9,95 €
(AQUEST
DIUMENGE, AMB
L'ARA)